

LARA GODEC SORŠAK — NINA LEDINEK — NIKI BIZJAK — ALENKA ROT VRHOVEC

DIDAKTIČNO GRADIVO NA PORTALU *FRANČEK*

COBISS: 1.02

HTTPS://DOI.ORG/10.3986/JZ.29.2.09

V članku je predstavljeno didaktično gradivo na jezikovnem portalu *Franček*; predstavitve je osredotočena na jezikovne naloge dveh tipov: naloge na spletni strani *Črkozmed*, ki jih lahko uporabnik (učitelj) sam ustvarja in pri katerih se primeri samodejno generirajo iz podatkovnih baz Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU, ter že vnaprej sestavljene naloge v obliki delovnih listov v *Vajah*. Prikazan je proces avtomatizacije priprave učnega gradiva in njegovo povezovanje v celovito slovnico-slovarsko strukturo portala *Franček*. Poleg predstavitve obstoječega stanja so v članku naštet tudi predlogi za izboljšanje in nadgradnjo didaktičnega gradiva na portalu.

Ključne besede: pedagoški jezikovni portal, jezikovne naloge, jezikovna zmožnost, pedagoška slovnica, povezovanje jezikovnih podatkov

Teaching Material on the *Franček* Language Portal

The article presents the teaching material on the *Franček language portal*, focusing on two types of language exercises: exercises on the *Črkozmed* website, which can be created by the user (i.e., teacher) and where the examples are automatically generated from various databases of the ZRC SAZU Fran Ramovš Institute of the Slovenian Language, and pre-composed exercises in the form of worksheets in the section *Vaje*. The process of automating the preparation of the teaching material and integrating it into the overall grammar and vocabulary structure of the *Franček* portal is presented. In addition to presenting the current state of the art, the article also lists suggestions for improving and expanding the teaching material on the portal.

Keywords: pedagogical language portal, language exercises, language ability, pedagogical grammar, linking language data

1 UVOD

Slovenska jezikovna infrastruktura, namenjena specifično za pedagoško rabo, se je v večji meri začela razvijati šele pred nekaj leti oz. v zadnjem desetletju. Pred

Lara Godec Soršak ■ Univerza v Ljubljani, Pedagoška fakulteta ■ lara.sorsak@pef.uni-lj.si ■ <https://orcid.org/0000-0002-2266-898X>

Nina Ledinek ■ ZRC SAZU, Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša, Ljubljana ■ nina.ledinek@zrc-sazu.si ■ <https://orcid.org/0000-0003-1068-3856>

Niki Bizjak ■ bizjak.niki@gmail.com ■ <https://orcid.org/0000-0002-2266-898X>

Alenka Rot Vrhovc ■ Univerza v Ljubljani, Pedagoška fakulteta ■ Alenka.RotVrhovec@pef.uni-lj.si ■ <https://orcid.org/0009-0006-0601-7526>

Prispevek je nastal v okviru programa P6-0038, ki ga financira ARIS. Spoznanja, ki jih predstavljamo v prispevku, smo nadalje uporabili tudi v projektu *Empirična podlaga za digitalno podprt razvoj pisne jezikovne zmožnosti* (J7-3159), ki ga prav tako financira ARIS.

tem časom specializiranih jezikovnih priročnikov, portalov in drugih virov, namenjenih učencem in dijakom, pravzaprav nismo imeli. Manj kot v mnogih drugih jezikih je bilo tudi virov, primarno namenjenih odraslim govorcem, ki bi jih bilo mogoče prilagoditi za pedagoško rabo. Da bi premostili infrastrukturni manko, so učitelji pri pouku slovenskega jezika učence v rabo jezikovnih priročnikov uvajali z rabo priročnikov za odrasle govorce, npr. slovenskega pravopisa in splošnega razlagalnega slovarja slovenščine, a neprilagojenost priročnikov mladim uporabnikom se je v učnem procesu pogosto izkazala za (pre)veliko oviro.

Stanje na področju opremljenosti slovenščine s pedagoškimi jezikovnimi viri se je v zadnjih letih izboljšalo. Eden pomembnejših novih pedagoških jezikovnih virov je jezikovni portal *Franček*, na katerem se smiselno povezujejo slovarske, slovnične in jezikovnosvetovalne vsebine; poleg tega sta na *Frančku* na voljo še didaktično gradivo in opis sodobnih didaktičnih metod.

V prispevku se osredotočamo na prikaz dveh tipov didaktičnega gradiva na portalu *Franček* in predstavljamo didaktične vidike njegovega oblikovanja. Opozarjamo na pomembno vlogo, ki jo ima pri razvijanju jezikovne zmožnosti učencev raba pedagoških slovarjev. Prispevek prikazuje tudi proces avtomatizacije priprave didaktičnega gradiva in način njegovega povezovanja v strukturo celovitega pedagoškega slovarsko-slovničnega portala *Franček*, obenem pa prinaša predloge za nadgradnjo oblikovanega didaktičnega gradiva.

2 JEZIKOVNI PORTAL *FRANČEK*

*Franček*¹ je prvi pedagoški slovarsko-slovnični portal za slovenščino. Med letoma 2017 in 2021 je bil oblikovan na Inštitutu za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU (v nadaljevanju: ISJFR) v okviru projekta *Spletni portal Franček, Jezikovna svetovalnica za učitelje slovenščine in Šolski slovar slovenskega jezika* (v nadaljevanju: projekt *Franček*). Interaktivni jezikovni portal *Franček*, ki je zasnovan kot organsko povezana celota različnih jezikovnih orodij, ima izvirno zasnovo (Ahačič idr. 2021; Perdih 2021; Perdih idr. 2021; Ledinek – Ahačič – Petric 2022; Ježovnik – Kenda-Jež – Škofic 2020) in je prosto dostopen. Nastal je v sodelovanju s strokovnjaki za jezikoslovje, didaktiko slovenskega jezika in jezikovne tehnologije ter z osnovno- in srednješolskimi učitelji slovenščine. Glavni namen portala *Franček* je razvijati jezikovno in metajezikovno zmožnost učencev, jih uvajati v rabo različnih tipov slovarskih priročnikov, jih seznanjati s slovničnimi in drugimi jezikovnimi viri ter jih s tem vzgajati v kompetentne jezikovne uporabnike, ki bodo tudi kot odrasli govorci za reševanje jezikovnih dilem posegali po relevantnih jezikovnih virih. Temeljna motivacija za oblikovanje portala

¹ Dostopno na: <https://www.xn--frank-12a.si/>.

je bilo pomanjkanje jezikovnih virov za slovenščino, namenjenih za pedagoško rabo. Na omenjeni deficit v slovenski jezikovni infrastrukturi, ki se je v zadnjih letih sicer nekoliko zmanjšal, je bilo v strokovni literaturi že večkrat opozorjeno (Weiss 1994; 2001; Stabej idr. 2008; Rozman 2010; 2012; Rozman idr. 2010; 2015; Čebulj 2013; Godec Soršak 2015; 2019; Ahačič – Ledinek – Perdih 2015; Kosem idr. 2020).

Portal *Franček* sestavljajo različne organsko povezane jezikovne komponente. Vstopno točko portala z iskalnikom predstavlja osrednji slovarski del, v katerem so predstavljeni slovarski podatki o približno 100.000 enobesednih iztočnicah. Podatki na slovarskem delu portala niso navedeni glede na posamezne tipe slovarskih priročnikov, ampak so predstavljeni v vsebinsko zaokroženih zavihkih ter organsko povezani, tako da uporabnikom ponujajo celovite informacije o pomenu besed, njihovih sinonimih, oblikoslovnih lastnostih, izgovarjavi, frazeologiji, etimologiji, rabi besed v narečjih in v zgodovini jezika. Zavihki slovarske informacije predstavljajo v obliki vprašanj, ki bi si jih uporabniki lahko zastavili (npr. *Kaj pomeni ta beseda?*), in odgovorov nanje (Perdih idr. 2021). Ključnega pomena za razvoj jezikovne zmožnosti otrok je, da na *Frančku* izhaja *Šolski slovar slovenskega jezika* (v nadaljevanju: *ŠSSJ*),² prvi znanstveno utemeljeni pedagoški slovarski priročnik za slovenščino (Petrić Žižić 2020).³

Slovnični del portala *Franček* predstavlja spletna stran *Kje je kaj v slovnici?*,⁴ ki vključuje tudi didaktično gradivo in povezave na druge vire (Ledinek – Ahačič – Petrić 2022) in je torej nekakšno povezovalno središče celotnega portala. Na portalu je dostopno didaktično gradivo dveh vrst. Prvi tip predstavljajo jezikovne naloge, ki so jih za usvajanje, utrjevanje in poglobljanje učne vsebine v 1. in 2. vzgojno-izobraževalnem obdobju (v nadaljevanju: VIO) osnovne šole pripravili strokovnjaki za didaktiko slovenskega jezika. Na voljo so ob posameznih slovničnih vsebinah na spletišču *Kje je kaj v slovnici?*. Na podlagi zasnovanih nalog je bilo izdelano tudi inovativno orodje *Črkozmed*,⁵ ki s pomočjo podatkov iz slovarskih podatkovnih baz ISJFR strojno generira jezikovne naloge različnih tipov, da jih lahko učitelji natisnejo v obliki delovnih listov.

2 Temeljne konceptualne predpostavke slovarja so bile oblikovane tudi na podlagi spoznanj, predstavljenih v Godec Soršak 2015 in 2019.

3 Sestavljavci slovarjev si prizadevajo za to, da bi uporabniki te priročnike uporabljali čim enostavneje in učinkoviteje. Za to je potrebno predvsem dvoje: po eni strani si leksikografi prizadevajo za sestavljanje uporabnikom prijaznih slovarjev, po drugi strani pa je treba tudi uporabnike opolnomočiti za učinkovito rabo slovarja (Rundell 1999 v Béjoint 2010: 258; Svensén 2009: 459). Slednje je smiselno spodbujati v okviru izobraževalnega sistema, tj. pri pouku (Hartmann 2001; Vrbinc – Vrbinc 2006; Svensén 2009; Béjoint 2010; Tarp 2012), in portal *Franček* je s *ŠSSJ* in drugimi slovarji ter vsebinami mdr. namenjen tudi temu.

4 Dostopno na: <https://kje-je-kaj-v-slovnici.xn--frank-l2a.si/domov>.

5 Dostopno na: <https://crkozmed.francek.si/>.

Tretja komponenta *Frančka* so jezikovnosvetovalne vsebine. Na voljo so v *Jezikovni svetovalnici za učitelje*,⁶ ki je integrirana v portal, že omenjene vsebine pa dopolnjujeta opis sodobnih didaktičnih metod in igra za pametne telefone *Besedoboj*.⁷

Vsebina in njen prikaz sta na portalu *Franček* prilagojena trem starostnim skupinam uporabnikov (učencem od 1. do 5. razreda in od 6. do 9. razreda osnovne šole ter srednješolcem) glede na njihove vsebinske potrebe ter različno stopnjo jezikovnega in metajezikovnega znanja. Portal skuša uporabnike dodatno motivirati z igrifikacijo, ki omogoča sistem napredovanja in nagrajevanja s spodbudami v obliki točk, ter s povezovanjem v skupnost.

3 IZHODIŠČA ZA ZASNOVO DIDAKTIČNEGA GRADIVA NA PORTALU *FRANČEK*

Z zavedanjem, da učenci z učinkovito rabo slovarjev širijo in poglobljajo svoje besedišče (Randall b. d.) ter razvijajo sporazumevalno zmožnost,⁸ je nastalo didaktično gradivo, primerno za učence od 1. do 6. razreda OŠ. Gradivo je prosto dostopno na portalu *Franček*.⁹ Učencem omogoča spoznavanje šolskega slovarja/zgradbe slovarskega sestavka in spodbuja rabo slovarja, z njim usvajajo, utrjujejo in poglobljajo jezikovno znanje (predvsem poimenovalno, skladenjsko, pravopisno in pravorečno zmožnost). Spodbuja tudi samoučenje ter razvijanje posameznikove notranje motivacije in odnosa do jezika.

Raba slovarja (pri pouku) se najtesneje povezuje z razvijanjem poimenovalne zmožnosti,¹⁰ sicer pa se lahko slovar uporablja tudi pri razvijanju slovnične, pravorečne in pravopisne zmožnosti, tj. jezikovne zmožnosti v celoti, oz. širše – pri razvijanju sporazumevalne zmožnosti. Tako smo pri snovanju didaktičnega gradiva na

6 Dostopno na: <https://svetovalnica.xn--frank-l2a.si/domov>.

7 Dostopno na: <https://play.google.com/store/apps/details?id=si.francek.besedoboj&hl=sl&gl=US>.

8 Razvijanje sporazumevalne zmožnosti v slovenskem (knjižnem) jeziku je po učnem načrtu za slovenščino eden izmed temeljnih ciljev jezikovnega pouka (*Program osnovna šola* 2018). Sporazumevalna zmožnost je »zmožnost kritičnega sprejemanja besedil raznih vrst ter zmožnost tvorjenja ustreznih, razumljivih, pravih in učinkovitih besedil raznih vrst« (Bešter Turk 2011: 121); v širšem pomenu je to »zmožnost sporazumevanja v danem besednem jeziku« (Križaj Ortar 2006: 70). J. Vogel (2015) poudarja razvijanje kritične sporazumevalne zmožnosti pri jezikovnem pouku. Gradniki sporazumevalne zmožnosti so naslednji (Križaj – Bešter Turk 2018): (a) motiviranost za sporazumevanje; (b) stvarno ali enciklopedično znanje; (c) jezikovna zmožnost z naslednjimi sestavinami: slovarska ali poimenovalna zmožnost; slovnična ali skladenjska zmožnost; pravopisna zmožnost; pravorečna zmožnost; (č) pragmatična ali slogovna zmožnost; (d) metajezikovna zmožnost; in (e) zmožnost razumevanja nebesednih prvin.

9 Predlog, da so didaktično gradivo oz. jezikovne naloge del spletnega portala s šolskim slovarjem, so oblikovali že T. Rozman idr. (2015) in L. Godec Soršak (2019; 2022).

10 To je zmožnost posameznika, da razume besede, tj. da te v njem vzbudijo predstavo določene vrvine predmetnosti, in da poimenuje vrvine predmetnosti (bitja, stvari), njihove lastnosti, njihove vrste, njihove količine, njihova dejanja/stanja in svoje miselne procese (Križaj Ortar 2006: 70; Bešter Turk 2011: 122).

portalu *Franček* upoštevali učni načrt za slovenščino (2018) (v nadaljevanju: UN). Izhodišče sta nam bila tamkajšnja opredelitev rabe slovarja pri pouku in načelo zasnove nalog, po katerem te spodbujajo razvijanje jezikovne zmožnosti in so v najširšem smislu povezane z rabo slovarja.

Ker je ena od temeljnih komponent portala *Franček* šolski slovar *ŠSSJ*, ki je namenjen učencem od 1. do 5. razreda OŠ, je didaktično gradivo nastalo ob upoštevanju učnih vsebin, ciljev in standardov za 1. in 2. VIO.¹¹ V nadaljevanju predstavljamo, kako je raba slovarja predvidena v UN (2018) v 2. VIO¹² (gl. p reglednico 1).

Preglednica 1: Postopno vključevanje e-slovarjev in priročnikov v pouk glede na UN (2018)

Zmožnost glede na cilje/standarde		2. VIO Učenci in učenke:
Jezikovna zmožnost (operativni cilji)	poimenovalna	– v svojih besedilih in v besedilih drugih prepoznajo poimenovalne napake in neustreznosti ter jih odpravijo; pri tem si po potrebi pomagajo s slovarji v knjižni in elektronski obliki ter z različnimi jezikovnimi svetovalnicami; – uporabljajo slovarje v knjižni in elektronski obliki.
	skladenjska	– v svojih besedilih in v besedilih drugih prepoznajo skladenjske napake in neustreznosti ter jih odpravijo; pri tem si po potrebi pomagajo s slovničnimi ¹³ priročniki v knjižni in elektronski obliki ter z različnimi jezikovnimi svetovalnicami; – uporabljajo slovnične priročnike v knjižni in elektronski obliki.
	pravorečna	prepoznajo svojo in tujo neknjižno izreko ter besede izgovorijo knjižno; kadar so v zadregi, si pomagajo z ustreznimi jezikovnimi priročniki v knjižni in elektronski obliki.
	pravopisna	– si pri pisanju po potrebi pomagajo s pravopisnimi priročniki v knjižni in elektronski obliki; – prepoznajo pravopisne napake v svojih besedilih in v besedilih drugih, jih odpravijo in utemeljijo svoje popravke; pri tem si po potrebi pomagajo s pravopisnimi priročniki in z različnimi jezikovnimi svetovalnicami.
Slogovna zmožnost (operativni cilji)		prepoznajo svoje in tuje slogovne neustreznosti, jih odpravijo in utemeljijo svoje izboljšave; pri tem si po potrebi pomagajo s slogovnimi priročniki v knjižni in elektronski obliki ter z različnimi jezikovnimi svetovalnicami.
Jezikovna zmožnost (standardi znanja)	poimenovalna	se znajdejo v knjižnem in elektronskem slovarskem priročniku (5. in 6. razred).
	skladenjska	/
	pravorečna	/
	pravopisna	znajo uporabljati pravopisne priročnike v knjižni in elektronski obliki (5. in 6. razred).
Slogovna zmožnost (standardi znanja)		/

¹¹ Vsebine prve različice portala so deloma odvisne od projektne prijave, zato so npr. učna gradiva oblikovana zlasti za 1. in 2. VIO. Predvideno pa je, da se portal in njegova vsebina nadgrajujeta

¹² Raba slovarja v 1. VIO ni nikjer eksplicitno omenjena.

¹³ Na portalu *Franček* so na spletni strani *Kje je kaj v slovnici?* povezave do slovničnih vsebin v šolskih slovnica *Kratkoslovnica* (Ahačič 2017a) in *Slovnica na kvadrat* (Ahačič 2017b).

V UN je torej glede razvijanja poimenovalne zmožnosti predvideno, da se učenci že v 2. VIO znajdejo v slovarju v knjižni in elektronski obliki (temeljni standard),¹⁴ možnost, da se začnejo jezikovni priročniki uporabljati že prej, pa ni izključena. V didaktičnih priporočilih, v katerih so navedeni predlogi za načrtovanje pouka slovenščine v vseh treh VIO, da bodo doseženi cilji in standardi znanja, je za jezikovni pouk priporočeno (*Program osnovna šola 2018*: 64–67):

- da je za dobro motivacijo za delo v manjših skupinah ali dvojicah smiselna občasna uporaba tablic ali pametnih telefonov mdr. za iskanje po jezikovnih priročnikih;
- da naj bo pri razvijanju poimenovalne zmožnosti težišče mdr. na postopni uporabi slovarjev v knjižni in elektronski obliki;
- da naj bo pri razvijanju pravopisne zmožnosti težišče mdr. na samostojni uporabi pravopisnih priročnikov v knjižni in elektronski obliki;
- da naj se učence spodbuja k iskanju odgovorov na pravopisna, oblikovna, tvorba in druga vprašanja v raznih jezikovnih priročnikih, tudi elektronskih.

Učitelji, ki poučujejo v nižjih razredih, se lahko torej avtonomno odločijo za »predčasno« postopno uvedbo rabe spletnega slovarja. To pomeni, da je najprej učitelj tisti, ki s konkretno rabo slovarja (tj. tako, da demonstrira – raba »se odvija« pred očmi učencev) ozavešča učence o uporabnosti slovarjev in priročnikov ter glede na zmožnost učencev presodi, kdaj je primerno narediti naslednji korak, tj. da učenci ali posamezniki ob njegovem vodenju ali pomoči uporabljajo e-slovar, in kdaj so lahko pri njegovi rabi samostojni.

4 DIDAKTIČNO GRADIVO NA PORTALU *FRANČEK*

K rabi slovarja in k razvijanju jezikovne zmožnosti pripomore tudi didaktično gradivo na portalu *Franček*. Naloge so dveh vrst: ene so samodejno generirane z orodjem *Črkozmed*, ki je dostopno prek povezav na portalu, druge so sestavljene vnaprej v obliki delovnih listov in so prosto dostopne v rubriki *Vaje*.

¹⁴ Da učenci znajo take priročnike uporabljati (minimalni standard), pa je cilj v 3. VIO.

Glas → Glasovi

KRATKO-slovnica Slovnica NA KVADRAT

➔ Glasove delimo na samoglasnike in soglasnike.	1	1 11 12
➔ Zapisujemo jih s črkami slovenske abecede (a b c č d e f g h i j k l m n o p r s š t u v z ž), v kateri vsak glas, ki vpliva na pomen, nima svoje črke.	2	2
➔ Vseh glasov ne zapisujemo, kakor jih izgovarjamo.	3	3 4 15

O tej temi poglej še

Pogoste napake Vsebine v jezikovni svetovalnici Vaje

Povezave in gradiva

Jezikovna svetovalnica Črkozmed Fran

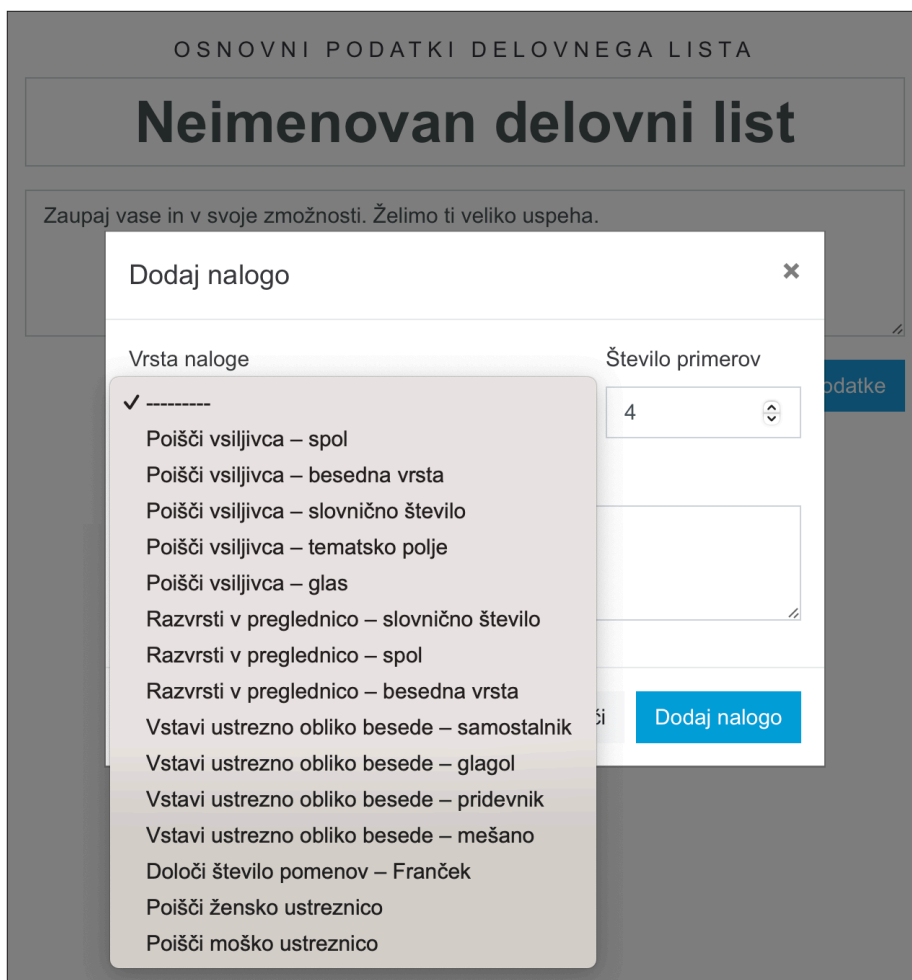
Franček

Slika 1: Dostop do didaktičnega gradiva na portalu *Franček*

4.1 Naloge v orodju *Črkozmed*

Do *Črkozmeda* pride uporabnik posredno, in sicer tako, da klikne na *Kje je kaj v slovnici?* in izbere določeno temo, npr. *Glasovi*. Na zaslону v razdelku *Povezave in gradiva* se pojavi *Črkozmed*. Prijavljeni uporabnik¹⁵ lahko v njem sam ustvarja delovne liste. Pri ustvarjanju delovnega lista lahko izbira med 15 vrstami nalog, tj. iskanje vsiljivca glede na spol, besedno vrsto, slovnico število, tematsko polje, glas; razvrščanje besed v preglednico glede na slovnico število, spol, besedno vrsto; vstavljanje ustrezne oblike besede (samostalnikov, glagolov, pridevnikov) v poved; določanje števila pomenov besed na podlagi *ŠSSJ*; iskanje besed za poimevanje oseb ženskega/moškega spola (gl. sliko 2).

¹⁵ Ustvarjanje delovnih listov v *Črkozmedu* je primarno namenjeno učitelju, lahko pa to počne tudi (bolj večji in jezikovno zmožnejši) učenec.

Slika 2: Izbiranje nalog v *Črkozmeđu*

Ob izbiri vrste naloge se samodejno izpiše navodilo naloge, a to lahko uporabnik poljubno spremeni. Sam tudi določi, koliko primerov naj naloga vključuje, lahko jih poljubno dodaja ali briše (gl. sliko 3). Primeri se samodejno generirajo iz različnih slovarskih podatkovnih baz ISJFR. Če je le mogoče, so iz *ŠSSJ*, sicer pa iz *SSKJ2* in iz *SP 2001*. Primeri, pri katerih je treba dopolnjevati povedi, temeljijo na zgledih iz *ŠSSJ*. Zaželeno je, da učitelj ustreznost primerov presodi glede na kognitivne in jezikovne zmožnosti učencev ter posamezne po potrebi izloči iz nalog. Ustvarjeni delovni list lahko uporabnik nato v obliki pdf-dokumenta prenese na računalnik in ga natisne.

N A L O G E

Med navedenimi besedami v vsaki vrstici podčrtaj tisto besedo, ki se po spolu razlikuje od drugih.

1) množica, zaporedje, pisava, zmes	×
2) galerija, nota, kitaristka, usnje	×
3) vlada, vitamin, umetnost, cunja	×
4) simbol, tubist, človek, pomanjkanje	×

+ Dodaj primer

Glagole v oklepajih postavi v ustrezno obliko in z njimi dopolni povedi.

1) V ptičje krmilnice prihajajo po hrano tako zdrave ptice kot tudi bolne in slabotne, torej take, ki v naravnem okolju _____ (preživeti).	×
2) _____ (opisati) poklic staršev, znancev, sorodnikov.	×
3) Tla so sestavljena iz prsti, kamnine, ki _____ (preperovati), in matične kamnine.	×
4) Petelin _____ (kikirikati).	×

+ Dodaj primer

+ Dodaj nalogo

Slika 3: Primer ustvarjanja delovnega lista v *Črkozmedu*

Naloge v *Črkozmedu* so povezane z razvijanjem jezikovne (slovnične in poimeovalne) in metajezikovne zmožnosti. Naloga *Določi število pomenov* poleg razvijanja poimeovalne in metajezikovne zmožnosti učenca seznanja tudi z zgradbo slovarskega sestavka v *ŠSSJ* na *Frančku*. Vse naloge so zaprtega tipa in nižje taksonomske stopnje (znanje, razumevanje). Ker priprava *Črkozmeda* v okviru projekta *Franček* prvotno ni bila predvidena,¹⁶ smo se lahko njegovemu oblikovanju

¹⁶ Zasnovo prve različice portala *Franček* (v času pisanja članka, aprila 2023, je na voljo druga različica portala) in obsega njenih komponent so v veliki meri opredeljevala določila prijave projekta, v okviru katerega je bil portal *Franček* oblikovan.

posvetili v manjši meri, kot bi želeli. Ko bo to mogoče, bi bila smiselna njegova nadgradnja v smislu, da bi se ob nalogah samodejno generirale tudi rešitve. Ker te še niso dostopne, naj bi rešene naloge učencem zaenkrat pregledovali učitelji. Druga stopnja nadgradnje bi bila možnost reševanja nalog v digitalnem okolju, ki je za učence bolj motivacijsko, zanimivejše in privlačnejše (Pintar 2023);¹⁷ vključevanje digitalne tehnologije lahko poleg tega pozitivno vpliva tudi na učno uspešnost učencev, saj so v središču učnega procesa in imajo s tem v njem aktivnejšo vlogo (Haleem idr. 2022).

4.2 Delovni listi v rubriki *Vaje*

Do njih uporabnik dostopa posredno, s klikom na posamezno vsebino na spletni strani *Kje je kaj v slovnici?*,¹⁸ pri čemer se pokažejo samo tisti delovni listi, ki vsebujejo naloge, povezane z določenim slovnničnim poglavjem. Pri sestavljanju nalog smo upoštevali predvsem namen, sestavine jezikovne zmožnosti v povezavi z UN, razred, tip naloge in taksonomsko stopnjo.

Didaktično gradivo v *Vajah* glede na namen zajema raznovrstne naloge:¹⁹

- za razumevanje slovarskega sestavka v *ŠSSJ*;
- za razvijanje poimenovalne zmožnosti: učenci in učenke izberejo/dopolnijo/ napišejo pomen besede in obratno; poimenujejo dele predmeta, rastline in človeka, poimenujejo družinske člane; v slovarskih sestavkih poiščejo število pomenov dane besede; razvrščajo enopomenke in večpomenke; določajo pomensko razmerje dveh besed; besedam določijo/napišejo so-, proti-, nad-, podpomenke, poimenovanje za osebe ženskega/moškega spola, npr. za poimenovanje oseb, ki opravljajo določen poklic; tvorijo smiselne besedne zveze; razvrščajo besede glede na to, ali so manjšalnice ali ne, tvorijo manjšalnice; navajajo/izberejo knjižne besede iz tematskega polja; ob danem korenu navajajo knjižne besede iz iste besedne družine; tvorijo pridevniške izpeljanke iz samostalnikov (za svojino); dopolnjujejo pregovore ...;
- za razvijanje pravopisne zmožnosti: učenci in učenke izberejo/napišejo/preverijo zapis besed (še posebej t. i. besed nagajivk, tj. besed, za katere je znano, da jim povzročajo težave pri zapisu, kot npr. besede s sklopom *lj, nj*, besede s polglasnikom, besede z zvenečim nezvočnikom neposredno pred nezvnečim nezvočnikom ali na koncu besede); utrjujejo rabo predloga *z/s* in *k/h*; določa-

17 Tezo, da je za učence delo v računalniški učilnici in z digitalnimi didaktičnimi igrami zanimivejše ter da so učenci vseh starostnih obdobij praviloma bolj motivirani, potrjuje več avtorjev (Rugelj 2015; Štrbenk 2018; Rot Vrhovec 2020).

18 Prijava ni potrebna, dostop pa poteka na naslednji način: na spletni strani portala *Franček* kliknemo na povezavo do *Kje je kaj v slovnici?* (na začetnem zaslonu je to levo spodaj), izberemo določeno slovnično vsebino, npr. *Glasovi*, nato rubriko *Vaje* (desno spodaj na zaslonu, naslov je obarvan modro), izberemo razred in na koncu delovni list z nalogami.

19 Zaželeno je, da bi se nabor nalog na portalu *Franček* širil.

jo/razvrščajo lastna in občna imena; preverijo/popravijo pisanje besed skupaj in narazen; utrjujejo rabo velike začetnice v osebnih, zemljepisnih in stvarnih lastnih imenih; utrjujejo pisanje imen jezikov;

- za razvijanje pravorečne zmožnosti: učenci in učenke v besedah prepoznava-jo ozki/široki *e/o*;
- za razvijanje slovnične zmožnosti: učenci in učenke si pri reševanju naloge pomagajo s podatki v slovarskem sestavku, npr. o števnosti samostalnikov, o oblikah glagola v sedanjiku, pretekliku in prihodnjiku ...; v povedih prepoznava-jo istočasna in neistočasna dejanja; dopolnjujejo povedi z ustrežno obli-ko števnik in samostalnika, izbirajo ustrezne oblike glagolov in dopolnjujejo povedi; dejanja urejajo v smiselno zaporedje in pri tem uporabljajo ustrezne prislove;
- za razvijanje slogovne zmožnosti: učenci in učenke razvrščajo govorna de-ja-nja, prepoznava-jo neknjižne besede;
- za razvijanje metajezikovne zmožnosti: učenci in učenke prepoznava-jo sa-mostalnike in pridevnike ter edninske in množinske samostalnike; razvrščajo pridevnike glede na pomenske skupine; samostalnikom določajo slovnično število; samostalnikom določajo spol oz. jih razvrščajo po spolu; prepoznava-jo samoglasnike in soglasnike.

Poleg omenjenih so v *Vajah* tudi naloge za 1. VIO, npr. naloge za slušno razlo-čevanje (npr. iskanje rim) in razčlenjevanje (določanje prvega ali zadnjega glasu v besedi),²⁰ naloge za utrjevanje črk, pomnjenje abecednega reda in za razvijanje branja z razumevanjem.²¹

Pri izbiri posamezne teme na spletni strani *Kje je kaj v slovnici?* se ob kliku na določen razred prikažejo samo delovni listi z nalogami, povezanimi z jezikovnimi vsebinami, ki se obravnavajo v tem razredu. Npr., ker morajo učenci razlikovati med lastnimi in občnimi imeni šele od 4. razreda dalje, se delovni listi s takimi nalogami prikažejo za 4., 5. in 6. razred, ne pa za nižje razrede.

Zaradi lažjega preverjanja pravilnosti rešitev so naloge zaprtega tipa (po-vezovalne, izbirne, dopolnjevalne, popravljalne, izločevalne, urejevalne naloge) in nižje zahtevnostne ravni. Namenjene so predvsem ponavljanju in utrjevanju znanja, lahko pa se uporabijo tudi kot motivacija. Obenem so spodbuda učitelju, da pripravi še naloge zahtevnejše ravni. Pomembna vrednost nalog sta možnost takojšnje povratne informacije, tudi pri samostojnem reševanju, ker so ob vsa-kem delovnem listu objavljene rešitve, in delo v tempu, ki si ga posameznik določa sproti.

²⁰ Pri tovrstnih nalogah je upoštevano tudi dejstvo, da v 1. razredu vsi učenci še ne znajo brati, zato nekatere naloge vsebujejo slike, tem pa sledijo delovni listi z zapisanimi nalogami.

²¹ S tem so povezane naloge o tvorjenju smiselnih besednih zvez in za smiselno dopolnjevanje povedi, ki je možno le, če učenec bere z razumevanjem.

5 UPORABNOST DIDAKTIČNEGA GRADIVA NA PORTALU *FRANČEK*

Didaktično gradivo na portalu *Franček* je sredstvo/didaktični pripomoček za dosigo temeljnih učnih ciljev. Pomembno je tako za učitelja oz. poučevanje kot za učence oz. učenje. Učitelj lahko naloge uporablja v vseh delih učne ure: kot uvodno motivacijo, lahko jih vključuje v osrednjem delu učne ure, npr. pri obravnavi novega besedila ali nove učne vsebine, ali v zaključnem delu, tj. pri novih nalogah oz. utrjevanju znanja. Prav tako jih lahko uporablja pri različnih učnih oblikah: frontalno, pri delu v skupinah, v dvojicah ali individualno.²² Z njihovo rabo lahko popestri in obogati tudi dopolnilni in dodatni pouk slovenščine ter ure dodatne strokovne pomoči, npr. pri učenju slovenščine kot drugega jezika.

Raba didaktičnega gradiva omogoča individualizacijo (npr. individualni tempo reševanja nalog, izbiranje nalog) in diferenciacijo učenja pri pouku (izbira nalog glede na stopnjo zahtevnosti), pa tudi pri domačih zadolžitvah, npr. pri opravljanju domače naloge, ker se lahko upoštevajo različne zmožnosti in potrebe učencev. Pomembno vlogo pri motiviranju učencev za učenje ima t. i. navdušujoče poučevanje, ki spodbuja samostojno učenje tudi v prostem času, po lastni volji, ko ni učiteljevega neposrednega vpliva (Lamb – Wedell 2015). Iz tega lahko sklepamo, da bi učiteljevo navduševanje učencev za rabo spletnega portala *Franček* oz. didaktičnega gradiva na njem pri pouku učence spodbudilo tudi k samostojni rabi portala doma.

6 MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO DIDAKTIČNEGA GRADIVA IN NOVE RAZISKAVE

Ker je bila priprava didaktičnega gradiva le ena od številnih projektnih dejavnosti, obstajajo v zvezi s tem še nekateri izzivi, ki jih zaradi obsežnosti aktivnosti, predvidenih v projektni prijavi, ter zaradi časovnih in finančnih omejitev ni bilo mogoče izvesti v okviru projekta. Nekateri izmed teh izzivov, povezani z didaktičnim gradivom, so:

- enostavnejša dostopnost gradiva, npr. brez prijave v *Črkozmed* ali brez posrednega dostopa prek slovnicih vsebin;
- dostopnost gradiva po več merilih, npr. prikaz vseh delovnih listov v *Vajah* glede na razred ali glede na sestavino jezikovne/sporazumevalne zmožnosti in druge metapodatke;
- nadgradnja oz. dopolnjevanje gradiva z novimi nalogami (različnih vsebin, za različne razrede in različnih zahtevnostnih ravni);

²² Večina učencev rada dela v sodelovalnih skupinah oz. skupaj s svojimi vrstniki (Khazaie – Mesbah 2014; Rot Vrhovec 2020). Počutijo se varneje in bolj sproščeno, ker drug drugemu pomagajo.

- izboljšana oblikovna zasnova gradiva;
- pretvorba v digitalne naloge.

Kljub temu je že bila izvedena prva faza dela, ki nadgradnjo omogoča, tj. dokumentiranje nalog z različnimi metapodatki.

Smiselno bi bilo raziskati, kako pogosto in v katerem delu učne ure učitelji in učenci uporabljajo didaktično gradivo na portalu *Franček* ter ali učitelji spodbujajo rabo gradiva tudi doma. Prav tako bi bilo dobro pridobiti povratno informacijo učiteljev o tem, ali naloge pri učencih dejansko razvijajo njihovo jezikovno zmožnost in jih spodbujajo k učinkoviti rabi (šolskega) slovarja.

7 AVTOMATIZACIJA OBLIKOVANJA DIDAKTIČNEGA GRADIVA IN NJEGOVO POVEZOVANJE Z DRUGIMI KOMPONENTAMI PORTALA *FRANČEK*

V prejšnjem razdelku smo predstavili didaktične vidike oblikovanja didaktičnega gradiva in možne izboljšave, v tehnološkem smislu pa smo se ob pripravi didaktičnega gradiva na portalu *Franček* ukvarjali zlasti z dvema segmentoma dilem. Zastavili smo si vprašanje, (1) ali in kako je proces oblikovanja didaktičnega gradiva mogoče avtomatizirati; hkrati smo razmišljali, (2) kako didaktično gradivo integrirati v strukturo celovitega slovarsko-slovnicega portala *Franček* na način, da bo zagotovljena čim večja povezanost med različnimi gradivi, ki se ukvarjajo z istimi ali sorodnimi slovnicenimi pojavi, da bodo uporabniki med različnimi vsebinami na portalu lahko učinkovito prehajali (prim. Ledinek – Ahačič – Petric 2022).

7.1 Avtomatizacija oblikovanja didaktičnega gradiva

Ob pregledu osnutkov didaktičnega gradiva se je pokazalo, da je mogoče pripravo nekaterih nalog avtomatizirati. Ugotovitev je bila pomembna, saj so strokovnjaki za didaktiko jezika poročali, da je ena od časovno najbolj obremenjujočih faz pri pripravi preudarno oblikovanega didaktičnega gradiva iskanje ustreznih gradivskih primerov za konkretne naloge. To hkrati pomeni, da je oblikovanje jezikovnih nalog tudi za učitelje, ki poučujejo v vzgojno-izobraževalnih zavodih, ena od zahtevnejših delovnih nalog, zato smo iskali načine, da tovrstne omejitve, kolikor je bilo to v okviru projekta *Franček* mogoče, presežemo. Kot smo omenili, avtomatizacija priprave didaktičnega gradiva v projektni prijavi ni bila predvidena, zato smo lahko strojnemu oblikovanju didaktičnega gradiva namenili le omejen obseg časa in finančnih sredstev.

O možnostih avtomatizacije priprave didaktičnega gradiva na podlagi vsebinsko zanesljivih jezikovnih podatkov iz slovarskih podatkovnih baz ISFRJ smo pri projektu *Franček* razmišljali predvsem v metodološkem smislu (torej v smislu iskanja pilotnih tehnoloških rešitev, ki jih bo mogoče v večji meri realizirati v prihodnosti), manjši poudarek je bil na obsegu avtomatsko generiranega didaktičnega

gradiva. Pri pripravi strojno oblikovanega didaktičnega gradiva so sodelovali strokovnjaki za didaktiko slovenskega jezika, jezikovne tehnologije in leksikografijo.

V prvi fazi priprave na avtomatizacijo oblikovanja učnega gradiva smo približno 70 različnih delovnih različic nalog, ki razvijajo raznolike vidike učenčeve jezikovne zmožnosti, natančno pregledali ter razmislili, ali in kako je oblikovanje jezikovne naloge mogoče avtomatizirati. Nato smo vsaki od nalog pripisali štiri tipe metapodatkov:

- kateri starostni oz. zahtevnostni stopnji je jezikovna naloga namenjena;
- ali je gradivske podatke, potrebne za pripravo naloge, mogoče pridobiti neposredno v slovarskih podatkovnih bazah ISJFR oziroma ali je iz podatkovnih baz pridobljene podatke treba še izbrati, predelati ali kako drugače predpripraviti;
- katere slovarske baze ISJFR (potencialno pa tudi druge odprto dostopne leksikalnopomenske podatkovne baze) je za avtomatizacijo nalog mogoče izkoriščati;
- v katerih strukturnih elementih podatkovnih baz²³ so potrebni podatki navedeni. Primer naloge skupaj z dodanimi metapodatki je naveden spodaj.

Postavi besede v ustrezno obliko in dopolni povedi.

Iz česa izdeluje _____ (kipar) kipe? (Rešitev: kipar)

Načrt za hišo sta nam izdelali znani _____ (arhitektka). (Rešitev: arhitektki)

V galeriji so razstavljene slike več _____ (slikar). (Rešitev: slikarjev)

Dedna snov se prenaša s staršev na _____ (potomec). (Rešitev: potomce)

Koliko _____ (sorodnik) je prišlo na poroko? (Rešitev: sorodnikov)

Brala sem o _____ (znanstvenik), ki sta raziskovala kraške jame. (Rešitev: znanstvenikih)

Jana in Eva sta _____ (potomka) družine Brlak. (Rešitev: potomki)

Kaj bomo zaužili in uporabili, izbiramo _____ (potrošnik). (Rešitev: potrošniki)

Metapodatki:

- Zahtevnostna stopnja: 1., 2. VIO OŠ.
- Dostopnost: ustrezne podatke je mogoče dobiti neposredno iz podatkovne baze.
- Podatki: baza ŠSSJ.
- Relevanten element slovarske baze: <S-zgled>.

Posamezne naloge so bile posredno že v izhodišču opremljene še z enim metapodatkom, bile so namreč umeščene v širše sklope nalog glede na učno vsebino, npr. besede s širšim pomenom ali nadpomenke; besede z ožjim pomenom ali podpomenke; besede nagajivke; glasovi (samoglasniki in soglasniki); poimenovanje oseb; število samostalnika; slovarski sestavek ... Ob vsaki nalogi smo poleg tega dodatno navedli, ali obstajajo kakšne usmeritve ali omejitve glede uporabe podatkov iz ustreznih elementov slovarske baze, ali je treba biti pri pripravi podatkov na kaj posebej pozoren ipd. Navedene informacije so bile pomembne za strokov-

²³ Slovarske podatkovne baze ISJFR so večinoma oblikovane kot strukturirane in razširljive računalniško berljive podatkovne baze, zapisane v označevalnem jeziku XML. Različni tipi slovarskih podatkov so zabeleženi v elementih oz. atributih slovarske podatkovne baze.

njaka za računalništvo, ki je iz slovarskih podatkovnih baz pridobival podatke za podatkovne baze, iz katerih se neposredno črpajo podatki za generirano didaktično gradivo, seveda pa tudi kot vodilo za leksikografe, ki so gradivo izbirali in pregledovali. Navajamo primer komentarja, ki sodi k zgoraj navedeni nalogi, v opombi²⁴ pa še odziv računalničarja in odgovor leksikografa.

Potencialna težava so možne pravilne rešitve, na katere nismo pomislili. Pri pridobivanju zgledov bi se bilo poleg tega dobro omejiti na zglede z besednimi oblikami, s katerimi imajo učenci pogosto težave. Omejen nabor takih zgledov bi bilo smiselno dodatno pregledati.

Zahtevnost oblikovanja strojno generiranega didaktičnega gradiva je v prvi vrsti odvisna od zahtevnosti priprave gradivskih podatkov zanj, zato smo naloge po dokumentiranju z metapodatki razdelili v tri skupine. V prvo skupino smo uvrstili naloge, za strojno generiranje katerih je mogoče neposredno izkoriščati podatke iz inštitutskih slovarskih baz (gre npr. za naloge, pri katerih je treba opredeliti število pomenov besede v slovarskem sestavku, identificirati edninske ali množinske samostalnike, določiti spol samostalnika, besedno vrsto leksema, prepoznati ali sestaviti večbesedne leksikalne enote ipd.). Drugo skupino, ki je bila daleč najboljše, so sestavljale naloge, za katere je gradivske podatke sicer mogoče pridobiti v slovarskih podatkovnih bazah, vendar jih je treba še izbrati ali ročno preveriti (primer je naloga, pri kateri mora učenec tvoriti poimenovanje za osebo ženskega spola na podlagi poimenovanja za osebo moškega spola, npr. *prodajalec* – *prodajalka*; na podlagi podatkov v *SP 2001* in z iskanjem po razlagalnih tipih v *SSKJ* in *SSKJ2* je podatke za nalogo mogoče razmeroma enostavno pridobiti, vendar smo za generiranje nalog rezultate ročno pregledali in upoštevali le tiste lekseme, za katere smo predvidevali, da jih osnovnošolci poznajo²⁵). V tretjo skupino smo umestili naloge, za katere bi bilo treba gradivske podatke v največji meri pripraviti ročno. Za avtomatizacijo procesa smo izbirali naloge iz prvih dveh skupin.

Po dokumentiranju nalog z metapodatki in opredeljevanju nalog glede na stopnjo zahtevnosti priprave gradivskih podatkov zanje smo se lotili priprave orodja

24 *Odziv*: Se strinjam. Zanima me, ali obstaja kakšna baza, v kateri so zbrani primeri, s katerimi imajo otroci pogosto težave pri sklanjanju. *Odgovor*: Baza, v kateri bi bilo to povsem sistematično označeno, ne obstaja, obstajajo pa baze, v katerih je to deloma označeno (npr. lemanska baza). Ali pa so v njih označene nestandardne oblike (za posamezni sklon in število), ki kažejo na to, da se govorci pri določeni obliki pogosto motijo – kar je na neki način istovrsten podatek (taka baza je npr. *Sloleks*). Pogoste napake prinaša tudi korpus *Šolar*, a je treba podatke za uporabo najprej interpretirati. Na težje oblike v pregibanju (oz. tudi tvorbi besed) opozarja tudi *Slovenski pravopis 2001* (le da v zaglavju baza ni najboljše strukturirana).

25 Trije leksikografi so iz nabora vseh identificiranih poimenovanj za ženske osebe iz podatkovnih baz izločili tista, za katera so predvidevali, da jih učenci v 2. VIO poznajo. Za strojno generiranje nalog smo uporabili le tista poimenovanja, ki so jih kot dovolj poznana označili vsi trije leksikografi.

za strojno generiranje nalog. *Črkozmed* temelji na podobni spletni storitvi *Nadlogar*,²⁶ ki je namenjena generiranju nalog iz matematike in njihovih rešitev. Oblikovan je bil s pomočjo orodja *Django* in napisan v programskem jeziku Python. Uporabniki se lahko v *Črkozmed* prijavijo z uporabniškim imenom in geslom, ki ga uporabljajo za prijavo na portalu *Franček*. *Črkozmed* s portalom *Franček* komunicira prek API-ja. Delovni listi se hranijo v podatkovni bazi na spletnem strežniku. Za njihovo generiranje se uporablja odprtokodno orodje *LaTeX*, kot predloga za delovne liste pa služi javno dostopna predloga za izpite Fakultete za matematiko in fiziko Univerze v Ljubljani.²⁷ Programska koda, ki omogoča delovanje orodja *Črkozmed*, je prosto dostopna prek repozitorija GitHub.²⁸

Orodje *Črkozmed* predstavlja enega prvih poskusov samodejnega generiranja jezikovnega didaktičnega gradiva za slovenski jezik. Glede na svojo pilotno naravo vključuje zlasti naloge nižje zahtevnostne ravni. V prihodnosti bi bilo smiselno generirati tudi nekoliko zahtevnejše naloge. Ker je za učenca pomembna takojšnja povratna informacija o ustreznosti rešitev nalog, bi bilo smiselno orodje nadgraditi tako, da bi se uporabniku, če bi to želel, na podlagi podatkovnih baz samodejno generirale tudi rešitve. Idealno bi seveda bilo, če bi učenci lahko naloge reševali v digitalnem okolju.

7.2 Povezovanje didaktičnega gradiva z drugimi komponentami s lovarsko-slovničnega portala *Franček*

Kot smo že omenili, drugi tip didaktičnega gradiva na portalu *Franček* predstavlja približno 110 tipološko raznovrstnih jezikovnih nalog v rubriki *Vaje*. Namenjene so učencem v 1. in 2. VIO in so dostopne prek strani *Kje je kaj v slovnici?*.

Spletna stran *Kje je kaj v slovnici?* je ključni del pedagoškega slovarsko-slovničnega portala *Franček*. Zasnovana je bila, da bi učenci lažje usvajali jezikovno-sistemsko znanje, torej da bi slovnične vsebine, o katerih se seznanjajo pri pouku slovenskega jezika, lažje povezali v koherentno celoto. Izhodišče za slovnični opis na spletni strani sta najnovejši pedagoški slovnici za slovenski jezik, in sicer *Kratkoslovnica* za osnovnošolce (Ahačič 2017a) in *Slovnica na kvadrat* (Ahačič 2017b) za srednješolce. Spletna stran je zasnovana tako, da že vizualno, s prostorsko ureditvijo vsebin, uporabnike opozarja, kam se kakšen jezikovni pojav umešča z vidika systemskega opisa jezika. Vsebine so na strani hkrati prikazane hierarhično – do vedno podrobnejšega opisa jezikovnega pojava dostopamo s klikom na posamezno naslovno temo. Slovnični pojavi so na strani opisani dvostopenjsko. Preprostejši osnovni opis je uporabnikom na voljo v obliki kratkih paragrafov (uvaja jih puščica v temnem krogu). Podrobnejši opis slovničnega pojava iz

26 Dostopno na: <https://github.com/ul-fmf/nadlogar>.

27 Dostopno na: <https://github.com/ul-fmf/izpit>.

28 Dostopno na: <https://github.com/drobilc/nadlogar>.

Kratkoslovnice ali Slovnice na kvadrat se prikaže, če kliknemo na številke na desni strani kratkega opisa.

FRANČEK
Kje je kaj v slovnici?

JEZIKOVNE ZVRSTI Družbene zvrsti Besedilne vrste	GLAS Glasovi Naglas	BESEDA Zlog Tvorba besed (besedotvorje) Odnosi med besedami (besedoslovje) Oblikoslovje Samostalnik Pridevnik Zaimek Števnik Glagol Prislov Predlog Veznik Členek Medmet	STAVEK Besedna zveza Skladnja stavka Skladnja povedi	PRAVOPIS Velika in mala začetnica Ločila Deljenje besed Premi govor
---	----------------------------------	--	--	---

Beseda → Oblikoslovje

➡ Besede v slovenskem jeziku lahko razvrstimo v deset besednih vrst, od katerih lahko nekatere pregibamo, drugih pa ne. Pregibne besedne vrste so samostalnik, pridevnik, zaimek, števnik in glagol, nepregibne besedne vrste pa so prislov, predlog, veznik, medmet in členek.	18	44 45 47
➡ *Beseda lahko preide iz ene besedne vrste v drugo. To pomeni, da dobi lastnosti druge besedne vrste.	142 143 144	145 146
➡ Ločujemo tri vrste pregibarja: sklanjatev, spregatev in stopnjevanje.	19	48
➡ Pregibne besede imajo osnovo in končnico.	20	49

Slika 4: Osnovni slovnični opis v obliki paragrafov

FRANČEK Kje je kaj v slovnici?

Izbrano iz Kratkoslovnice

18 Besede v slovenskem jeziku lahko razvrstimo v deset besednih vrst, od katerih lahko nekatere pregibamo, drugih pa ne.

pregibne besedne vrste		nepregibne besedne vrste	
1. samostalnik	<i>korak, Ana</i>	6. prislov	<i>doma, dobro, počasi</i>
2. pridevnik	<i>lep</i>	7. predlog	<i>v, na</i>
3. zaimек	<i>jaz, tvoj</i>	8. veznik	<i>in, ker</i>
4. števnik	<i>dva, tretji</i>	9. členek	<i>tudi, ne</i>
5. glagol	<i>ljubiti, biti</i>	10. medmet	<i>Oj! Bum!</i>

Slika 5: Podrobnejši opis istega slovnicega pojava iz *Kratkoslovnice*

Ključnega pomena za didaktično vrednost portala *Franček* je, da je osnovni opis slovnice vsebin na spletni strani *Kje je kaj v slovnici?*, torej »razdelitev« slovnice pojavov na paragrafe, uporabljen tudi kot nekakšna kodirna tabela, prek katere smo v tehničnem smislu povezali različne vsebine na portalu *Franček*, ki se nanašajo na isti jezikovni pojav (npr. učno gradivo, vprašanja v jezikovni svetovalnici za učitelje, kvalifikatorje in kvalifikatorska pojasnila na slovarskem delu portala, tipične slovnice napake, kot se kažejo v korpusu *Šolar*, ipd.). Takšno povezovanje na portalu *Franček* je pomembno, saj učiteljem omogoča, da jezikovne pojave učencem predstavijo celovito in sistematično, saj lahko med različnimi vsebinami na portalu prehajajo hitro in enostavno ter slovnice pojave osvetljujejo z različnih vidikov (npr. z leksikalnega, slovnicega, pravopisnega, stilisticega ipd.), kar naj bi učencem omogočilo, da lažje razumejo, kako sta slovnice in leksikalni del jezika povezana ter zakaj so jezikovni pojavi opisani v različnih priročnikih (slovarju, slovnici, pravopisu ipd.). Že usvojeno snov je zaradi vzpostavljenih povezav med poukom mogoče večkrat hitro obnoviti in jo s tem utrditi. Ko npr. učitelj učencem predstavlja strukturo slovarskega sestavka, kot je predstavljena v zavihku *Kaj pomeni ta beseda?* na slovarskem delu portala, lahko ob predstavitvi besednovernih oznak, kvalifikatorjev, tipov stalnih besednih zvez ipd. v slovarju zaradi vzpostavljenih povezav le z nekaj kliki preide v pedagoški slovnice opis na strani *Kje je kaj v slovnici?* in z učenci v kratkem času obnovi temeljne pojme o oblikoslovlju, tipologiji stalnih besednih zvez in jezikovni stilistiki, hkrati pa enostavno dostopa

še do učnega gradiva, povezanega s posameznim jezikovnim pojavom, in do drugih vsebin (npr. *tipičnih napak*, kot se kažejo v korpusu *Šolar*).

Omenjeno prehajanje je mogoče, ker smo osnovni opis slovničnih pojavov v obliki paragrafov na strani *Kje je kaj v slovnici?* (klikljivi seznam slovničnih tem) uporabili kot osnovno taksonomijo slovničnih vsebin za celotni portal *Franček*. Vsakemu slovničnemu pojavu, ki je kot poseben paragraf opisan na slovničnem delu portala, smo torej pripisali unikatno oznako, v naslednjem koraku pa v tabelarni podatkovni bazi za vse vsebine na portalu *Franček* zabeležili, s katerimi slovničnimi vsebinami se povezujejo.

Metapodatke, potrebne za povezovanje, smo dodali tudi vsakemu oblikovanemu učnemu gradivu v rubriki *Vaje*.²⁹ V podatkovni bazi tabelarnega tipa smo posameznim jezikovnim nalogam glede na slovnične vsebine, ki jih utrjujejo, dodali podatke o unikatnih oznakah paragrafov iz enotne tipologije slovničnih vsebin na portalu *Franček*. Vsaki nalogi smo dodali še metapodatke o tem, za kateri razred osnovne šole je primerna, utrjevanju katerih gradnikov jezikovne zmožnosti je posvečena, dodane so tudi ključne besede oz. jezikoslovni izrazi (npr. *manjšalnice*, *protipomenke*, *samostalniki*, *slovnično število*), ki (predvsem učitelju) povedo, s katero jezikoslovno vsebino je naloga povezana. Slika 6 prikazuje dokumentiranje učnega gradiva glede na enotno tipologijo slovničnih vsebin na portalu *Franček* in druge metapodatke.

Številka naloge	Ime datoteke	Oznaka	Odstavek	Oznaka	Odstavek	Razred	Zmožnost	Podskupina zmožnosti	Ključne besede
56	056_Nadpomnike_podpomnike_3.3	3	3			5, 6	jezikovna zmožnost	poimenovalna zmožnost	nadpomnike, podpomnike
57	057_Nadpomnike_podpomnike_3.3	3	3			5, 6	jezikovna zmožnost	poimenovalna zmožnost	nadpomnike, podpomnike
58	058_Nadpomnike_podpomnike_3.3	3	3			5, 6	jezikovna zmožnost	poimenovalna zmožnost	nadpomnike, podpomnike
59	059_Pomensko razmerje	3.3	3	3.3		1, 5, 6	jezikovna zmožnost	poimenovalna zmožnost	pomenska razmerja
60	060_Besedna družina_1	3.3	1			5, 6	jezikovna zmožnost	poimenovalna zmožnost	besedna družina
61	061_Enopomenke_vecpomenke_3.3	3.3	5			5, 6	jezikovna zmožnost	poimenovalna zmožnost	raba slovarja
62	062_Pregovori_1	4.1	5			5, 6	jezikovna zmožnost	poimenovalna zmožnost	pregovori
63	063_Pregovori_2	4.1	5			5, 6	jezikovna zmožnost	poimenovalna zmožnost	pregovori
64	064_Število sam_1	3.4.1	1			2, 3, 4, 5, 6	jezikovna zmožnost	slovnična zmožnost	samostalniki, število
65	065_Število sam_2	3.4.1	1			3, 4, 5, 6	jezikovna zmožnost	slovnična zmožnost	samostalniki, število
66	066_Število sam_3	3.4.1	1			3, 4, 5, 6	jezikovna zmožnost	slovnična zmožnost	samostalniki, število
67	067_Število sam_4	3.4.1	1			5, 6	jezikovna zmožnost	slovnična zmožnost	število samostalnika
68	068_Število sam_5	3.4.1	1			3, 4, 5, 6	jezikovna zmožnost	slovnična zmožnost	samostalniki, število, dvojina
69	069_Število sam_6	3.4.1	1			3, 4, 5, 6	jezikovna zmožnost	slovnična zmožnost	samostalniki, število, dvojina
70	070_Število sam_7	3.4.1	1			3, 4, 5, 6	jezikovna zmožnost	slovnična zmožnost	samostalniki, število, dvojina
71	071_Število sam_8	3.4.1	1			3, 4, 5, 6	jezikovna zmožnost	slovnična zmožnost	samostalniki, število, dvojina
72	072_Število sam_9	3.4.1	1			5, 6	jezikovna zmožnost	slovnična zmožnost	samostalniki, število, dvojina, množina
73	073_Število glagol	3.4.1	3			3, 4, 5, 6	jezikovna zmožnost	slovnična zmožnost	glagol, število, dvojina
74	074_Število sam_10	3.4.1	1			3, 4, 5, 6	jezikovna zmožnost	slovnična zmožnost	samostalniki, število
75	075_Število sam_11	3.4.1	1			5, 6	jezikovna zmožnost	slovnična zmožnost	samostalniki mati, hči
76	076_Zapis glasov_N_1	2.1	3			2, 3, 4, 5, 6	jezikovna zmožnost	pravopisna zmožnost	zapis besed z nevezničkom na koncu besede
77	077_Zapis glasov_N_2	2.1	3			2, 3, 4, 5, 6	jezikovna zmožnost	pravopisna zmožnost	zapis besed z nevezničkom na koncu besede
78	078_Zapis glasov_3	2.1	3	3.1		2, 3, 4, 5, 6	jezikovna zmožnost	pravopisna zmožnost	zapis besed s kritičnimi glasovi
79	079_Zapis glasov_4	2.1	2			4, 5, 6	jezikovna zmožnost	pravopisna zmožnost	zapis besed s soglasniškim sklopom lj
80	080_Zapis glasov_ni_5	2.1	2			4, 5, 6	jezikovna zmožnost	pravopisna zmožnost	zapis besed s soglasniškim sklopom nj
81	081_Predlog s_z	2.1	3			4, 5, 6	jezikovna zmožnost	pravopisna zmožnost	predlog z, s
82	082_Predlog k_h	2.1	3			4, 5, 6	jezikovna zmožnost	pravopisna zmožnost	predlog k, h
83	083_Predlog k_h_s_z	2.1	3			4, 5, 6	jezikovna zmožnost	pravopisna zmožnost	predlog z, s, k, h
84	084_Lastna_obcina imena_1	5.1	2	5.1		3, 4, 5, 6	jezikovna zmožnost	pravopisna zmožnost	velika začetnica v lastnih imenih
85	085_Lastna_obcina imena_2	5.1	2	5.1		3, 4, 5, 6	jezikovna zmožnost	pravopisna zmožnost	velika začetnica v lastnih imenih
86	086_Lastna_obcina imena_3	5.1	2	5.1		3, 4, 5, 6	jezikovna zmožnost	pravopisna zmožnost	velika začetnica v lastnih imenih bhij
87	087_Lastna_obcina imena_4	5.1	2	5.1		3, 4, 5, 6	jezikovna zmožnost	pravopisna zmožnost	velika začetnica v lastnih imenih
88	088_Lastna_obcina imena_5	5.1	2	5.1		3, 4, 5, 6	jezikovna zmožnost	pravopisna zmožnost	velika začetnica v lastnih imenih

Slika 6: Dokumentiranje jezikovnih nalog v rubriki *Vaje* z metapodatki

29 Natančen opis povezovanja različnih komponent na portalu *Franček* z vidika osnovne taksonomije slovničnih vsebin, tudi s tehničnega vidika, prinaša Ledinek – Ahačič – Petric 2022.

Z vidika povezovanja vsebin, ki se nanašajo na isti slovnični pojav, je dobro, da so jezikovne naloge uporabnikom na voljo ob predstavitvi posameznih slovničnih vsebin na strani *Kje je kaj v slovnici?*. Za lažje iskanje nalog, primernih za različne starostne skupine, je na voljo tudi preprost filtrirni sistem. Uveljavljeni način iskanja jezikovnih nalog je primeren zlasti za uporabnike, ki o jeziku že precej vedo, npr. za učitelje, nekoliko manj uporaben pa je za učence, ki bi naloge na portalu *Franček* želeli reševati samostojno. Za takšne uporabnike bi bilo bolj priročno, če bi lahko naloge iskali prek naprednejšega vmesnika, ki bi naloge filtriral glede na vse metapodatke, ki so na voljo v tabelarni podatkovni bazi (in morda še glede na kakšnega). Takšen vmesnik smo načrtovali že ob pripravi učnega gradiva na portalu *Franček*, žal pa načrta v okviru projekta *Franček* zaradi časovnih in finančnih omejitev ni bilo mogoče izpeljati. Smiselno bi ga bilo oblikovati v prihodnosti, če bi se za to pokazala priložnost.

8 SKLEP

Del portala *Franček* so tudi jezikovne naloge (z rešitvami) v rubrikah *Črkozmed* in *Vaje*. Zasnovane so na podlagi UN (2018). Učenci z njimi razvijajo, utrjujejo in poglobljajo predvsem svojo jezikovno (poimenovalno, slovnično, pravopisno in pravorečno), pa tudi metajezikovno in slogovno zmožnost ter rabo slovarja. Uporabne so pri vseh delih učne ure, pa tudi pri dodatnem in dopolnilnem pouku ter pri učenčevem delu doma. Namenjene so vsem učencem od 1. do 6. razreda, tudi tistim, ki jim je slovenščina drugi jezik. Čeprav so naloge prosto dostopne in so delovni listi v *Vajah* opremljeni z rešitvami, je zaželeno, da pri presoji ustreznosti nalog aktivno sodeluje učitelj in upošteva zastavljene učne cilje, učni načrt, zmožnosti učencev ter razpoložljivi čas za reševanje in samo-refleksijo.

Didaktično gradivo na portalu *Franček* je za učitelje pomemben učni pripomoček, zato bi veljalo razmišljati o njegovi nadgradnji. Zaenkrat je gradivo namenjeno zlasti poučevanju v 1. in 2. VIO, dobro pa bi bilo, če bi omogočalo tudi utrjevanje učne snovi, ki se glede na UN poučuje v 3. VIO in v srednji šoli. Nabor nalog bi bilo smiselno povečati, tudi tako, da bi gradivo vključevalo več nalog in naloge višje zahtevnostne ravni. Dobro bi jih bilo nadgraditi tudi v tehnološkem in vizualnem smislu. Priprava naprednega grafičnega vmesnika, ki bi učencem omogočala reševanje nalog v digitalnem okolju, v okviru projekta *Franček* žal ni bila mogoča. Morebitna prihodnja tovrstna nadgradnja bi pomembno obogatila slovensko pedagoško jezikovno infrastrukturo.

LITERATURA

- Ahačič 2017a** = Kozma Ahačič, *Kratkoslovnica: slovenska slovnica za osnovno šolo*, Ljubljana: Rokus Klett, 2017.
- Ahačič 2017b** = Kozma Ahačič, *Slovnica na kvadrat: slovenska slovnica za srednjo šolo*, Ljubljana: Rokus Klett, 2017.
- Ahačič – Ledinek – Perdih 2015** = Kozma Ahačič – Nina Ledinek – Andrej Perdih, Portal Fran – nastanek in trenutno stanje, v: *Slovnica in slovar – aktualni jezikovni opis (1. del)*, ur. Mojca Smolej, Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete, 2015 (Obdobja 34), 57–66.
- Ahačič idr. 2021** = Kozma Ahačič – Janoš Ježovnik – Nina Ledinek – Andrej Perdih – Špela Petric Žižic – Duša Race, Priprava jezikovnih podatkov za pedagoški portal o slovenščini *Franček*, *Philological Studies* 19.1 (2021), 203–224.
- Béjoint 2010** = Henri Béjoint, *The lexicography of English: from origins to present*, Oxford: Oxford University Press, 2010.
- Bešter Turk 2011** = Marja Bešter Turk, Sporazumevalna zmožnost – eden izmed temeljnih ciljev pouka slovenščine, *Jezik in slovnost* 56.3–4 (2011), 111–130.
- Čebulj 2013** = Monika Čebulj, *Raba slovarja v 1. in 2. triletju osnovne šole*, diplomsko delo, Univerza v Ljubljani, Pedagoška fakulteta, 2013, [http://pefprints.pef.uni-lj.si/1854/1/Čebulj-za_oddajo_\(1\).pdf](http://pefprints.pef.uni-lj.si/1854/1/Čebulj-za_oddajo_(1).pdf).
- Godec Soršak 2015** = Lara Godec Soršak, Slovenski otroški šolski slovar, v: *Slovnica in slovar – aktualni jezikovni opis (1. del)*, ur. Mojca Smolej, Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete, 2015 (Obdobja 34), 243–250.
- Godec Soršak 2019** = Lara Godec Soršak, *Zasnova šolskega slovarja za otroke v 1. in 2. vzgojno-izobraževalnem obdobju*, doktorska disertacija, Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, 2019, <https://repozitorij.uni-lj.si/IzpisGradiva.php?id=111697>.
- Godec Soršak 2022** = Lara Godec Soršak, Teoretični pogled na šolski slovar, *Slavistična revija* 70.4 (2022), 664–679.
- Haleem idr. 2022** = Abid Haleem – Mohd Javid – Mohd Asim Quadri – Rajiv Suman, Understanding the role of digital technologies in education: a review, *Sustainable Operations and Computers* 3 (2022), 275–285, <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S2666412722000137>.
- Hartmann 2001** = Reinhard Rudolf Karl Hartmann, *Teaching and researching lexicography*, Harlow: Pearson Education Ltd., 2001.
- Ježovnik – Kenda-Jež – Škofic 2020** = Janoš Ježovnik – Karmen Kenda-Jež – Jožica Škofic, Reduce, Reuse, Recycle: Adaptation of Scientific Dialect Data for Use in a Language Portal for Schoolchildren, v: *Proceedings of XIX EURALEX Congress: Lexicography for Inclusion I*, ur. Zoe Gavriilidou – Maria Mitsiaki – Asimakis Fliatouras, Democritus University of Thrace, 2020, 31–37.
- Khazaie – Mesbah 2014** = Zeinab Moradi Khazaie – Zahra Mesbah, The Relationship between extrinsic vs. intrinsic motivation and strategic use of language of Iranian intermediate EFL learners, *Theory and Practice in Language Studies* 4.1 (2014), 99–109.
- Kosem idr. 2020** = Iztok Kosem – Mojca Stritar – Sara Može – Ana Zwitter Vitez – Špela Arhar Holdt – Tadeja Rozman, *Analiza jezikovnih težav učencev: korpusni pristop*, Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete, 2020, <https://e-knjige.ff.uni-lj.si/znanstvena-zalozba/catalog/view/229/329/5311-1>.
- Križaj – Bešter Turk 2018** = Martina Križaj – Marja Bešter Turk, *Jezikovni pouk: čemu, kaj in kako?: priručnik za učitelje in učiteljice slovenščine v osnovni šoli*, Ljubljana: Rokus-Klett, 2018.
- Križaj Ortar 2006** = Martina Križaj Ortar, Učenčeva sporazumevalna zmožnost v slovenščini, *Vzgoja in izobraževanje* 37.1 (2006), 69–71.
- Lamb – Wedell 2015** = Martin Lamb – Martin Wedell, Cultural contrasts and commonalities in inspiring language teaching, *Language Teaching Research* 19.2 (2015), 207–224.
- Ledinek – Ahačič – Petric 2022** = Nina Ledinek – Kozma Ahačič – Špela Petric, Presenting and linking grammatical data on the *Franček* educational language portal, *Slovenski jezik – Slovene Linguistic Studies* 14 (2022), 155–182, <https://ojs.zrc-sazu.si/sjls/article/view/11432>, DOI: 10.3986/sjls.14.1.06.

- Perdih 2021** = Andrej Perdih, Indikatorji pri homografih na portalu *Franček, Jezikoslovni zapiski* 27.2 (2021), 7–21.
- Perdih idr. 2021** = Andrej Perdih – Kozma Ahačič – Janoš Ježovnik – Duša Race, Building an Educational Language Portal Using Existing Dictionary Data, *Jazykovedný časopis* 72.2 (2021), 568–578.
- Petric Žižič 2020** = Špela Petric Žižič, Tipologija razlag v Šolskem slovarju slovenskega jezika, *Slavistična revija* 68.3 (2020), 391–409.
- Pintar 2023** = Rebeka Pintar, *Spletišče Videoslovenščina pri jezikovnem pouku v 4. razredu osnovne šole*, magistrsko delo, Univerza v Ljubljani, Pedagoška fakulteta, 2023, <https://repozitorij.uni-lj.si/Dokument.php?id=166746&lang=slv>.
- Program osnovna šola 2018** = *Program osnovna šola. Slovenščina. Učni načrt*, Ljubljana: Ministrstvo RS za šolstvo in šport – Zavod RS za šport, 2018, https://www.gov.si/assets/ministrstva/MIZS/Dokumenti/Osnovna-sola/Ucni-nacrti/obvezni/UN_slovenscina.pdf.
- Randall b. i.** = Hansen S. Randall, Easy ways to improve and expand your vocabulary: seven tips for learning new words, *EnhanceMyVocabulary.com*, brez letnice, <http://www.enhancemyvocabulary.com/improve-expand-vocabulary.html>.
- Rot Vrhovec 2020** = Alenka Rot Vrhovec, *Poučevanje učencev, katerih prvi jezik ni slovenski*, Ljubljana: Pedagoška fakulteta Univerze v Ljubljani, 2020.
- Rozman 2010** = Tadeja Rozman, *Vloga enojezičnega slovarja slovenščine pri razvoju jezikovne zmožnosti*, doktorska disertacija, Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, 2010.
- Rozman 2012** = Tadeja Rozman, Jezikovni pouk slovenščine: model (za) nove generacije, v: *Slavistika v regijah – Koper*, ur. Boža Krakar Vogel, Ljubljana: Zveza društev Slavistično društvo Slovenije – Znanstvena založba Filozofske Fakultete, 2012 (Zbornik Slavističnega društva Slovenije 23), 219–225.
- Rozman idr. 2010** = Tadeja Rozman – Mojca Stritar – Irena Krapš Vodopivec – Iztok Kosem – Simon Krek, *Nova didaktika poučevanja slovenskega jezika: sporazumevanje v slovenskem jeziku*, Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport – Amēbis, 2010.
- Rozman idr. 2015** = Tadeja Rozman – Iztok Kosem – Nataša Pirih Svetina – Ina Ferbežar, Slovarji in učenje slovenščine, v: *Slovar sodobne slovenščine: problemi in rešitve*, ur. Vojko Gorjanc – Polona Gantar – Iztok Kosem – Simon Krek, Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete, 2015, 150–167.
- Rugelj 2015** = Jože Rugelj, *Izobraževalne računalniške igre*, Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Pedagoška fakulteta, 2015, file:///C:/Users/RotAl/Downloads/RugeljIzobraevalneračunalniškeigre_VIZ2015%20(1).pdf.
- Stabej idr. 2008** = Marko Stabej – Tadeja Rozman – Nataša Pirih Svetina – Nina Modričan – Boštjan Bajec, *Jezikovni viri pri jezikovnem pouku v osnovni in srednji šoli: končno poročilo z rezultati dela*, Ljubljana: Pedagoški inštitut, 2008, <https://www.trojina.si/wp-content/uploads/2019/08/StabejRozman.pdf>.
- Svensén 2009** = Bo Svensén, *A handbook of lexicography: the theory and practice of dictionary-making*, New York: Cambridge University Press, 2009.
- Štrbenk 2018** = Janja Štrbenk, *Pouk slovenščine v računalniški učilnici*, magistrsko delo, Univerza v Ljubljani, Pedagoška fakulteta, 2018, http://pefprints.pef.uni-lj.si/5150/1/Janja_%C5%A0trbenk%2C_Magistrska_naloga.pdf.
- ŠSSJ** = *ŠSSJ: Šolski slovar slovenskega jezika. Portal Franček*, Ljubljana: Inštitut za slovenski jezik Frana Ramoviša ZRC SAZU, 2021–, <https://www.xn--franek-l2a.si/>.
- Tarp 2012** = Sven Tarp, New experiences in pedagogical lexicography: two Cuban school dictionaries, *Hermes – Journal of Language and Communication in Business* 48 (2012), 95–107.
- Vogel 2015** = Jerica Vogel, Razlike v pojmovanje tradicionalne in kritične jezikovne zavesti ter njuna vloga pri razvijanju kritične sporazumevalne zmožnosti, *Šolsko polje* 26.1–2 (2015), 103–120.
- Vrbinc – Vrbinc 2006** = Marjeta Vrbinc – Alenka Vrbinc, A research-based study of foreign students' use of grammatical codes in five leading British learners' dictionaries, *Linguistica* 46.2 (2006), 227–242.
- Weiss 1994** = Peter Weiss, Katere slovarje smemo pričakovati po izidu Slovarja slovenskega knjižnega jezika, *Jezik in slovstvo* 39.7–8 (1994), 346–350.

Weiss 2001 = Peter Weiss, Slovenski šolski slovar, v: *Sodobna slovenska narečna poezija. Ciril Kosmač in razvoj povojne slovenske proze*, ur. Zoltan Jan, Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo, 2001 (Zbornik Slavističnega društva Slovenije 11), 179–188.

SUMMARY

Teaching Material on the *Franček Language Portal*

The *Franček language portal* also includes teaching material with two types of language exercises: exercises on the *Črkozmed* website, which users (i.e., teachers) can create themselves, and where examples are automatically generated from various dictionary databases of the ZRC SAZU Fran Ramovš Institute of the Slovenian Language, and pre-composed exercises in the form of worksheets in the section *Vaje*. All the exercises are based on the Curriculum for Slovenian language (2018) and are aimed at students from first to sixth grade. They are intended to develop students' linguistic skills in particular, as well as their metalinguistic and stylistic skills, and to encourage their use of (school) dictionaries or language manuals in general.

In terms of technology, the design of the teaching material addresses two challenges: (1) whether the process of designing the material can be automated, and (2) how to integrate the teaching material into the structure of the *Franček* comprehensive grammar and linguistic language portal in a way that ensures maximum connectivity between different materials dealing with the same or related grammatical phenomena, so that users can navigate efficiently between the various content on the portal.

The teaching material on the *Franček* portal is useful, but it could be improved or expanded, especially in terms of a wider range of varied and more challenging tasks for different grades, and in terms of technology, design, and visual layout.